

Bana romanlarımmda en kişisel boyutun ne olduğunu sordular, "Zamirler" diye yanıt verdim

Boğaziçi Üniversitesi dün tarihi günlerinden birini yaşıyor. Üniversitenin 150'nci yılı kutlamaları kapsamında dünyaca ünlü romancı ve Bologna Üniversitesi profesörü Umberto Eco ile Nobel ödüllü romancı Orhan Pamuk "Tarih, Kurgu ve Gerçekler Üzerine Bir Diyalog" başlıklı sohbet toplantıı için bir araya geldi. Aziz Nesin'in yüzde 60 dediği rakam için, İtalyan yazar Eco'nun söyleşi sırasında sarf ettiği "İnsanların tamamının değil ama yüzde 50'sinin aptal olduğunu düşünüyorum. Hepsinin aptal olduğunu düşündüğüm gün rahat olurum" sözleri salonda gülüşmelere neden oldu.

Oturumun başkanı Patrizia Violi'nin yazarların romanlarındaki paralellikler doğrultusunda çizdiği çerçeve doğrultusunda konuşulanları üç ana başlıkta toplamak mümkün. Yazarın ve okurun saflığı ve duygusallığı, romanların kişiselliği ve romanın yazdırıldıklarında kendisini ne kadar yansittığı ve koleksiyon ve liste yapma ihtiyacı.

Once Eco, bir roman okuru için iki seviye olduğunu anlattı. Ona göre, birinci seviyedeki okur saf ve duygusal. Okuduklarının gerçek olduğunu inanıyor, hikayenin çözüm noktasında ortaya çıkan gerçeklere şaşırıyor. İkinci seviyedeki okur ise hikayenin sonunun nasıl geleceğini bilse de okuyor ve hikayeyi oluşturan yapıyı, olayların nasıl örüldüğünü takip ediyor. Kendisi duygulanmamış, ama başkalarını duygulandırabilme kapasitesi nedeniyle yazarın hayran oluyor.

Pamuk'a göre de okurlar arasında benzer bir ayırm var ancak ona göre ikinci seviyedeki okur kendisini bir şekilde birinci seviyedekinden yukarıda görüyor. Romanı okurken kendisi duygulanıp heyecanlanmamış ancak birinci seviyedeki okurun neden duygulandığını, nelere heyecanlandığını anlamak için okuyor. Bu da Pamuk'a göre roman sanatının gücünün kaynağını oluşturuyor: Roman aynı anda birbirinden farklı ve hatta çelişkili zihinsel ve duygusal uyanışlar yaratabilme potansiyeliyle güçleniyor. Bu da bizi romandaki kişiselliğe meselesine götürüyor.

Boğaziçi Üniversitesi'nin 150'nci kuruluş yıldönümü dolayısıyla düzenlenen etkinliğe ilgi büyktü.

Örneğin Pamuk, romanlarını yazarken bu çelişkili zihinsel hali yaratmak istediğini belirtti. "Masumiyet Müzesi"nin ana karakteri Kemal'i hatırlatarak, bir yandan insanların kendisine "Kemal sen misin?" diye sormasını, diğer yandan da Kemal'in kurgusal bir karakter olduğunu anamasını istediğini söyledi. "Kişisel olmayan bir şey yazamıyorum. Zaten ne tür roman yazarsa yazın kişiselliğ bir yazarın imzasıdır" diyen Pamuk'a karşın Eco, kendisiyle ilgili ipuçları vermekten çok korktuğu için romanlarında Napolion'un arkasına saklanmaya çalıştığını anlattı. "Bana bir seferinde romanlarımmda en kişisel boyutun ne olduğunu sordular, 'Zamirler' diye yanıt verdim" diyen Eco'nun bu anekdotu salonu güldürdü.

Yazarların tartışıkları son nokta liste ve koleksiyon yapma meraklıları oldu. Koleksiyoncunun her zaman erkek olduğunu ve bunun "dünyaya sahip olma" merakından kaynaklandığını belirten Pamuk, "Masumiyet Müzesi" romanın aslında müzedekilerin listesinin anlamlı bir hikayeyle birbirine bağlanması olduğunu ifade etti. "Listeler romançılar için gereklidir" diyen Pamuk, bunu yaparken insanı bir tarafı olduğunu ve Eco'nun buna "listelerin şiri" dediğini söyledi. Eco da Foucault Sarkacı'nda, bilinmez bir gelecekte bir dizi nesnenin tanımlarından oluşan romanın en sonunda bir paranoğının sanrıları olduğunu hatırlatarak benzer bir metot uyguladığını anlattı.

Yazarlara son soru "neden yazdıklarını" oldu. Pamuk, "Bir odada yalnız yaşama yaşamak, aynı zamanda da kabul görmek istiyordum" derken, dünyada Eco her türlü bilgi akışının bir anlatı üzerinden gerçekleştiğini vurguladı ve "Üniversitede tezimi yazmış ve sunmuştum. Profesörlerimden biri beni 'Sen tez değil tezi nasıl yazdığını romanını yazmışsun' diye eleştirdi. O günden sonra felsefe kitabı gibi görünen romanlar yazmaya başladım. En sonunda da roman yazmayı öğrendim" dedi.

UMBERTO ECO: SİZ FARKLISINIZ